

комунікації та обміну думками. Чітко усвідомити, як змінилося поняття освіти в сучасному світі, якими сьогодні є її ролі та функції, та враховувати це у своїй роботі або навчальному процесі. Відкритість до нового та постійне оновлення – запорука відповідності часу.

Список використаних джерел

1. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.
2. Вплив війни на вищу освіту в Україні: виклики та перспективи. URL: <https://cedos.org.ua/events/vplyv-vijny-na-vyshhu-osvitu-v-ukrayiny-vyklyky-ta-perspektivy/> (дата звернення 25.05.2023).
3. Освіта як система і процес URL: <https://stud.com.ua/46987/psihologiya/osvita-sistema-protses> (дата звернення 25.05.2023).
4. Сучасна вища освіта: гнучка, інноваційна, тривалістю в життя. URL: <http://gohigher.org/suchasna-vyscha-osvita> (дата звернення 25.05.2023).

Лисенко Галина⁵⁹

ORCID: [0000-0002-6216-5025](https://orcid.org/0000-0002-6216-5025)

E-mail: lysenko.halyna@pdaba.edu.ua

Баранник Олена⁶⁰

ORCID: [0000-0003-1410-5981](https://orcid.org/0000-0003-1410-5981)

E-mail: barannyk.olena@pdaba.edu.ua

Волкова Світлана⁶¹

ORCID: [0000-0003-0829-5627](https://orcid.org/0000-0003-0829-5627)

E-mail: switlanavolkova@gmail.com

Придніпровська державна академія будівництва і архітектури
м. Дніпро, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ ЗАРАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

В умовах сучасних викликів, з якими стикнулася українська нація, важливим напрямом роботи є напрацювання стратегії інтеграції цілей сталого розвитку в навчальні програми закладів вищої освіти, зокрема, технічного профілю. Мета дослідження – окреслити стратегію модернізації вищої технічної освіти України на засадах досягнення цілей сталого розвитку. Обов'язковою складовою освітнього процесу в закладах вищої технічної освіти має бути блок гуманітарних та екологічних дисциплін, які за своєю змістовною структурою спрямовуються на досягнення цілей сталого розвитку, що, зі свого боку, сприяє забезпеченню якості вищої освіти як у внутрішньоінституційному плані, так і в контексті зовнішнього загальнонаціонального наративу, що корелюється із орієнтирами Європейського простору вищої освіти.

⁵⁹©Лисенко Галина (Lysenko Galyna)

⁶⁰©Баранник Олена (Barannyk Olena)

⁶¹©Волкова Світлана (Volkova Svitlana)

Ключові слова: цілі сталого розвитку; вища технічна освіта України; «зелений перехід» у вищій школі України; Європейський простір вищої освіти.

Modernization of Technical Education in High School of Ukraine for the Sake of Sustainable Development. *In the conditions of modern challenges faced by the Ukrainian nation, an important direction of work is the development of a strategy for integrating the goals of sustainable development into the curricula of higher education institutions, in particular, the technical profile. The purpose of the research is to outline the strategy of modernization of higher technical education of Ukraine on the basis of achieving the goals of sustainable development. A mandatory component of the educational process in institutions of higher technical education should be a block of humanitarian and environmental disciplines, which, according to their content structure, are aimed at achieving the goals of sustainable development, which, in turn, contributes to ensuring the quality of higher education both internally and in the context of the external national narrative, which correlates with the orientations of the European area of higher education.*

Keywords: Sustainable Development Goals; Higher Technical Education of Ukraine; «Green Transition» in Higher Education of Ukraine; European Area of Higher Education.

Вступ. Одним з важливих результатів скликаної у 2015 р. 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН став підсумковий документ «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» (Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development), який затвердив 17 Цілей Сталого Розвитку (Sustainable Development Goals) та 169 завдань [8]. Україна, як повноправна учасниця міжнародної спільноти й одна з країн-членів ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку, що має в пріоритеті такі цілі, як подолання бідності, голоду, відповідальне споживання й виробництво, партнерство заради сталого розвитку тощо. В умовах сучасних викликів, з якими стикнулася українська нація, важливим завданням, на нашу думку, є напрацювання стратегії інтеграції цілей сталого розвитку в навчальні програми закладів вищої освіти, оскільки від цього залежить те, на яких засадах випускники вишів розпочнуть свою професійну діяльність і яким буде подальший розвиток України в соціально-економічному й суспільно-політичному аспектах.

Мета, методи й підходи. Мета дослідження – окреслити стратегію модернізації вищої технічної освіти України на засадах досягнення цілей сталого розвитку. Методологія дослідження окресленої проблеми базується на системному, комплексному та компетентнісному підходах; використані дослідницькі методи аналізу та синтезу, системно-структурний, порівняльний тощо.

Основні результати. Увага освітянської спільноти України головним чином спрямовується на досягнення цілі 4 – Якісна освіта (Quality Education), що передбачає забезпечення інклюзивної та рівної якісної освіти для всіх та заохочення

до навчання впродовж всього життя. Водночас робота щодо досягнення цілі 4 прямо та опосередковано дозволяє досягти інших цілей: 1 (Подолання бідності), 3 (Міцне здоров'я і благополуччя), 8 (Гідна праця та економічне зростання), 9 (Промисловість, інновації та інфраструктура), 11 (Сталий розвиток міст і громад), 16 (Мир, справедливість та сильні інститути), 17 (Партнерство заради сталого розвитку) [7; 4].

З 2016 року порядок денний науково-педагогічних працівників містить напрацювання стратегії для інтеграції цілей сталого розвитку в навчальні програми на рівні закладів вищої освіти. Зокрема, на відповідності вищої освіти України завданням сталого інноваційного розвитку суспільства наголошує Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, яке, з метою реалізації положень Римського комюніке (2020 р., підписано міністрами Європейського простору вищої освіти (ЄПВО)), започаткувало «дискусію між ключовими зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) вищої освіти щодо врахування принципів сталого розвитку в процесі внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості» [1, 6]. Зокрема, у контексті досягнення цілей сталого розвитку у порядку денному постало питання екологізації вищої технічної освіти, що зумовило започаткування процесу «зеленого переходу в українських університетах». Так, як зазначено на сайті НАЗЯВО, у межах реалізації своєї місії «стати каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості» агентство долучилося до проєкту польського національного агентства з академічних обмінів (NAWA) «Зелений перехід в українських університетах» (Green Transition in Ukrainian Universities). Цей проєкт координується Вроцлавською політехнікою та спрямовується на досягнення «зелених трансформацій» в семи провідних ЗВО України через механізми внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості [2].

Важливо зазначити, що Національне агентство забезпечення якості вищої освіти в Україні, яке нещодавно презентувало власні напрацювання щодо реалізації положень Римського Міністерського Комюніке країн ЄПВО, своєю діяльністю спрямовує українські ЗВО до набуття студентами «навичок, необхідних освіченому громадянину 21-го століття, аби розуміти виклики складного світу, поважати інших та доквілля», а також передбачає досягнення Цілей сталого розвитку ООН [1; 5; 7]. Серед основних принципів, на яких ґрунтується діяльність ПДАБА (згідно зі Статутом ПДАБА, затвердженим 25.10.2022 р.), слід виокремити принцип гуманізації освітнього процесу та гуманітаризації змісту освіти, «утвердження пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей, українського патріотизму, гармонізації стосунків людини і навколишнього середовища, суспільства і природи» [3]. Статутом визначено, що одним із основних завдань академії є формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей,

соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, уміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах. Зрозуміло, що досягти поставленого завдання можна лише за умови активізації гуманітарних та природоохоронних заходів, які спрямовуються на формування не тільки високої національно-свідомої позиції сучасної молоді, але й усвідомлення їх відповідальності за подальшу долю країни у контексті сталого розвитку. Саме з метою досягнення цілей сталого розвитку викладачами Придніпровської державної академії будівництва та архітектури вдосконалюється зміст навчальних програм гуманітарних та екологічних дисциплін, що допомагає на інституційному рівні поліпшити внутрішню систему забезпечення якості та спрямувати комплексні дослідження науково-педагогічної спільноти в русло вирішення нагальних проблем українського суспільства, яке в умовах воєнних викликів особливо потребує досягнення сталого розвитку.

Висновки. Вища освіта будь-якої країни може стати вирішальним фактором забезпечення сталого розвитку суспільства за умови оптимальної її організації. Обов'язковою складовою освітнього процесу в закладах вищої технічної освіти має бути блок гуманітарних та екологічних дисциплін, які за своєю змістовною структурою спрямовуються на досягнення цілей сталого розвитку, що, зі свого боку, сприяє забезпеченню якості вищої освіти як у внутрішньоінституційному плані, так і в контексті зовнішнього загальнонаціонального нарративу, що корелюється із орієнтирами Європейського простору вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Вища Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2022 році / за ред. А. Бутенка, О. Єременко, Н. Стукало. Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2023. 59 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2023/03/Доповідь-про-якість-вищої-освіти-в-Україні-за-2022-рік.pdf> (дата звернення 24.05.2023).
2. Зустріч проекту GTUA «Зелена трансформація українських університетів» – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (naqa.gov.ua)
3. Статут ПДАБА. URL: https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/12/Statut-PDABA_2022_signed.pdf (дата звернення 24.05.2023).
4. Як ООН підтримує Цілі сталого розвитку в Україні // <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>
5. Rome Ministerial Communiqué. 19 November 2020 https://ehea2020rome.it/storage/uploads/5d29d1cd-4616-4dfe-a2af-29140a02ec09/BFUG_Final_Draft_Rome_Communique-link.pdf (дата звернення 24.05.2023).
6. Stukalo N, Lytvyn M. Towards Sustainable Development through Higher Education Quality Assurance. *Education Sciences*. 2021; 11(11):664. DOI: <https://doi.org/10.3390/educsci11110664>.
7. UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals*; UNESCO: Paris, France.
8. United Nations (UN) (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. UN General Assembly.